

Biskop Berggravs ansvar

AV
direktør Lorentz Vogt

Der finnes i dag i Norge ikke et ansvarlig menneske, som mener at oppgjøret — det rettslige som det utenrettslige — er forløpet på tilfredsstillende måte til styrkelse av norsk rettsfølelse, til videre utbygning av respekt for myndighetene — domstolene iberegnet. Alle er klar over, at oppgjøret over hele linjen betegner et nederlag for gamle anerkjente norske verdier. Vi er kommet ned i en sump, hvorav vi må arbeide oss op igjen. Man er også enig om, at der er skapt en indre strid innen det norske folk, som på en eller annen måte må heles, hvis den ikke skal føre til store ulykker.

Derimot er der selvfølgelig ikke enighet om dommen over de menn og de kretser, som har fremkalt disse ulykkelige tilstande. Først og fremst søker man å undskylde de mange fremtredende personer som ikke holdt mål på oppgjørets dag. Der er også alltid mange forsonende momenter ved menneskenes som ikke holder mål med oppgaven, særlig hvis de optrer beskjedent og erkjenner sin manglende kompetanse. Hvor hat og hørpset forfølgelseslyst trer i kjærlighetens og forsoningens sted søker menneskene naturlig nok kirken. Møter de der forståelse og tilgivelse, selvsagt uten all klissen sentimentalitet, betyr det meget for dem selv i første omgang og også for kirken i annen. Møter de kulde, avvissning og forståelsesløshet kan det senke dem ned i fortvilelse. I neste omgang får man tomme kirker.

Når man skal dømme om kirkens optreden vil det være uktig å si-tere løst og fast om hvad mere tilfeldige personer måtte ha uttalt. Kirken har krav på å bli dømt etter sine første menns optreden — som forsvirg enhver annen bevegelse.

Hvad skrev den gang kirkens primas? Hvad undlot hans biskopelige kolleger å skrive? Hvor stor selvstendighet utviste det høiere presteskap? Etter dette skal kirken dømmes.

Biskop Berggrav skrev i tidskriftet med det meget krevende navn «For kirke og Kultur» i 1945 nettopp da valget stod mellom forskjellige fremgangsmåter en artikkel med tittelen: «Folkedommen over NS». Han lot den senere utkomme som særtrykk. Den fikk megen betydning — så megen at det i dag, da man står overfor en ny vurdering av forholdene er nødvendig å vende tilbake til den.

Biskop Berggrav begynner med å understreke at «skal folkets overbevisning danne den moralske basis for rett og dom, må der av folkeopinionen fremså en rettsbevissthet». Opinionsen må bli kontrollert og avklart. Det er denne avklaring som han vil bibringe folk til dannelsen av en rettsbevissthet. Man kan da forutsette at han selv har følt sig avklart og fullt beredt til å være med på dannelsen av en rettsbevissthet. Det måtte av alle føles som en stor glede, at kirkens første mann allerede på et så tidlig tidspunkt var nådd frem til full klarhet. Det er betryggende å ha en sådan autoritet å holde sig til.

Det fremgår av artikkelen at biskop Berggrav gikk til sitt arbeid med full forståelse av dets betydning og dets rekkevidde. Han skriver:

«Det er imidlertid i alle retts-

gangne år — og vil, om intet foretas — få det for fremtiden.

Det heter videre:

«Det er en selvfølge at folket gjør sig op sin dom om NS. I denne sin dommervirksomhet er folket på samme tid den forurettede, den anklagende og den dømmende. Det er en farlig situasjon (utvilsomt). Vi har riktignok de juridiske dommere til å avsi den juridiske dom, men den moralske som innbefatter i den rettslige er vi alle medvirke-ende i. Det er i virkeligheten folke-dommen, som skal bære rettsdommen, og i alle fall kommer folket til å bære følgerne (ja, det merker vi best i dag) og ansvaret. Vi har så altfor kort tid på oss til å få velet alle hensyn (Derom bærer vi hele oppgjøret bud.) prøvet vår innstilling (Den er da også blitt mer og mer vaklende.), samråd med hinanden. Det haster. Noe av det rettsbevisstheten krever er at det ikke blir somlet. (Ennu i dag, snart fem år senere står vi midt oppe i oppgjøret.) Dette har ikke sin grunn i at vi er hissig (?). Det har sin grunn i det pedagogiske: Forsinket straff tilfredsstiller hverken rettferdighet eller det opdragende formål.

Alt samvirker til å skjærpe kravet til det norske folk om å bygge sig en sindig rettsbevissthet. Hver og en av oss plikter å ta stilling. Enten vi vil eller ei, blir vi delaktige i det som skjer. Og i de følger det vil få for fremtiden.»

Den som skrev dette (Berggrav) har på grunn av erfaringer og opplevelser i disse årene vært nødt til stadig pånytt å prøve sin opfatning. (Det som fremkom var altså vel gjennomtenkt.) Han har intet mandat til å tale på kirkens vegne, men han mener å tale som en kirkens tjener. Der har vært såpass megen uklarhet angående hvad der vil være «kristelig» optreden at der kan være grunn til å skissere linjer som tar utgangspunkt i kristen grunninnstilling — ja der framsettes lys over land. Det kom der — men hvilket lys?

Den hølværdige herre citerer de skarpeste skriftsteder han kan finne — og han er vel orientert.

«Han (Din bror) skal være for Dig som en hedning eller en tolder.» «Han er uren. A bryte med en slik er ikke bare noe Paulus til nød gir lov til. Han gir befaling til at det skal skje. Vi byr eder i Kristi navn. «Dra Eder tilbake fra slike.» (2. Tes. 3, 6.) Dette synes vi er skarpt. Men det er ikke vår sak å avveke-de. Ikke har vi heller lov til å gjøre bruddet mere «kristelig» der-ved at vi med det samme tilføjer noen pene ord om at det vel siden kan bli bra igjen. (Dette synes å være av Berggrav — ikke av Paulus.) Vi skal ikke pynte vrede og oppgjør med påhengt forlovenhet. (Fremdeles Berggrav — ikke Paulus.) Hver ting til sin tid. Jeg vil ikke vise noen skånsel, varskoer Paulus (Denne gang er det ham.) de forræderiske overløppere i Korint (1. Kor. 13, 2.). Hvis vreden er rett, skal den være hel og blank. Vrede er ikke noe vi til nød har lov til, vrede er plikt. Den rette vrede er et redskap for Gud. Nettopp derfor er den ikke mild av sig. »

Dette er, om jeg så må si, den «kristne» tjeners optakt — så kommer den praktiske anvendelse:

«Mollivene som de (NS) hver for sig har hatt, vil i sin tid bli gransket og tilintetliggjort som de of-

dagene 1940 viser det. Men han burde vite, at en krig kan slutte «de facto» eller «de jure» — det siste ved en fredsslutning, det første alment ved en kapitulasjon. Den juridiske bedømmelse av situasjonen etter 10. juni 1940 er så vanskelig, at biskop Berggrav plensynlig ikke en gang har forstått vanskeligheten.

«Inn under grunndommen må hver og en komme som har stått som medlem av NS. Der kan ingen undtagelse være. Alle sammensver-gelsens deltagere er under samme ansvar. Uten at dette får uttrykk i dom over hver enkelt, skjer ikke rettferdigheten fyldest og luften blir ikke fenset.» Biskop Berggrav vet i dag, at om det spørsmål han her berører har der vært høist delte meninger i Høyesterett. Der blev dessverre et flertall for hans standpunkt. Der er neppe mange av Hø-esteretts medlemmer som i dag er begeistret herfor. Og hvad kravet om at alle NS skal under tiltale og dom, så er det langt fra oppfytt. Biskop Berggrav taler hårdt om dem som tjente på sitt medlemskap i NS: «For ikke å tale om dem som i ly av sin idealisme tilvendte sig personlige fordeler — stillinger, innbo, makt — på bekostning av dem som det blev rovet fra. Hvis rent lotterispill eller krasning til sig selv skal kunde dekkes av glosen idealitet, er alle ting satt på hodet.» — Jeg er så enig — så enig. Men var under krigen de største profitor-er å finne innen NS? Og hvilke ord har biskopen hatt å si fredsprofita-rene etter frigjøringen?

La mig citere videre: «Det er meget om å gjøre for styrken og holdbarheten i den rettslige dom, at folket har den moralske dom klar. Uten den, altså tatt isolert, kan ellers de enkelte domfellelser virke så harde at de med tiden kan bli bakslag.» (Ja, det er det som ar-lerede er skjedd.)

Så heter det videre: «Efter straffelovens § 86 har den som bærer våpen mot Norge eller som yter fi-ende bistand forbrutt sitt liv». — Dette er positivt uriktig. Straffelovens § 86 har likesåldt som noen annen bestemmelse i den borgerlige straffelov dødsstraff. Om § 94 anfører biskopen at denne inneholder «foruten fengsel også tvangsarbeide». Dette er fremdeles urik-tilig. Straffartene er i § 94 «hefte» eller «fengsel». Hefte er den mildeste form for frihetsberøvelse og inneholder i sig selv intet vanærende. Jeg vet aldri noensinde at jeg har lest en bok så ondskindet og så full av egenrettfelthet. Et kapittel har overskriften «Vi, de rettfel-dige». Da jeg leste det trodde jeg det var ironisk ment, at det inneholdt en advarsel mot selvrettfelthet, en inderlig kristen henstilling om ydmykhet — og så — ja det er vir-kelig alvorlig ment.

Biskop Berggrav fremhevet at det rette eller det gale, det sunde eller det hysteriske i folkedommen vil bli en del av folkets historiske arv til skam eller til ære, — til opreisning eller til opøsning.

Bare de forløpne år har vist, at rettspgjøret har ført til opøsning og noen ære har der ikke vært å

BANKINNSKUDD OG RENTIER

Spm.: For noen år siden satte jeg inn i en sparebank noen penger på almindelige sparebankvilkår og fikk så lenge jeg bodde i kommunen vanlig rente 1½ pct. Jeg er nu flyttet fra den kommunen banken er i, og da jeg fikk tilbake kontraboken jeg sende for ajourføring av renter, ser jeg at det for 1949 bare er gitt ½ pct. rente enda innskuddet fremdeles står på sparebankvilkår. 1) Har banken rett til å redusere renten fra 1½ pct. til ½ pct. uten å underrette mig på forhånd.

Svar: Man henviser her til de vedtekter for spare-banken som vanligvis er inn-tatt i sparebankboken. De vil her vanligvis finne en be-stemmelse om at innskuddet forrentes med den til enhver tid gjeldende rente. Noe varsel om renteforandring har den enkelte innskryter vanligvis ikke krav på.

HJEMSTVNSRETT

Spm.: Mister en norsk sjomann som seller i uten-riksfart i en lengere periode, såsom 4—5 år, sin hjem-stavansrett i den kommune han bodde i før han reiste ut.

Svar: Regler herom finnes i forsorgsloven av 19. mai 1900 paragraf 13 der det heter at de som i medfør av livstilling eller av andre grunner er imidlertid fravæ-rende, har sin hjemstavs-rett løpende i den fattede-kommune hvor de sist hadde fast ophold eller i den, hvor-hen Deres hjem senere er

flyttet. graf 17 i stavn so år frivill rende f: munen hverandr løpet av har nytt se og ikk stavn i n Angående Jer henv stemmels

HJEMSTI STEMMI

Spm.: man som under si hjemstav rett?

Svar: Ikke hje stemmer det først ter frig. 1945 par ter: «Ve tallet an bosatt i a. de sær krigen og tatt midk steds.

INNTEKT

Spm.: tomannsbe ifra en to brukt til: på pantsk 50 pct. til: tel. Skal tektskatt en del av Svar: de betale salgsskatt punktet i

Oplysning viktigste i Tønsberg edruelighetsne eksportølet ikke leng

Tønsberg edruelighetsnevnd har hatt et travelt år 1949. Det er gjort hyppige henvendelser til nevnden både fra patienter selv og fra deres pårørende, som ønsker råd og hjelp. Det er blitt ydet bistand i den utstrekning som nevnden med den nåværende arbeidsordning kan overkomme. Det har i året vært behandlet 126 menn og 14 kvinner, herav 73 menn og 9 kvinner som første-gangs tilmeldte. Av de første-gangs tilmeldte fordeler disse sig på følgende aldersgrupper: 16—20 år: 3 menn og 1 kvinne, 21—25 år: 7 og 1, 26—30 år: 9 og 0, 31—40 år: 13 og 4, 41—50 år: 19 og 2, 51—60 år: 14 og 1, 61—70 år: 8 menn og 0 kvinner.

Echndlingen av disse har vært, gitt advarsel enten skriftlig eller ved innkallelse til nevndens formann til sam-tale: 44 menn og 10 kvinner, satt under tilsyn: 1 kvinne, frivillig opstilt rådgiver over lønn: 1 mann. 7 menn er frivillig reist i kurdet, 32 menn er henlagt på grunn av mangselfull adre-se eller hørende til løpløngertypen, 15 menn og 3 kvinner eger sig ikke til nevndehandling. 26 menn er henlagt på grunn av at meldingen fra po-litiet er kommet så sent.

De fleste første-gangs-behandlede som er innkalt til samtale med nevndens formann har i den utstrekning

om biskop Berggrav vilde ta konse-kvensen herav og slutte sig til de kretser, som nu krever et amnesti for alle ikke-kriminelle dømt. Han har et stort ansvar for den utvik-ling, som har funnet sted, men dog

ulykker. Enighet om dommen over de menn og de kretser, som har fremkalt disse ulykkelige tilstande. Først og fremst søker man å undskyldte de mange fremtredende personer som ikke holdt mål på oppgjørets dag. Der er også alltid mange forsonende momenter ved mennesker som ikke holder mål med oppgaven, særlig hvis de optrer beskjedent og erkjenner sin manglende kompetanse. Hvor hat og hølroset forfølgelseslyst trer i kjerlighetens og forsoningens sted søker menneskene naturlig nok kirken. Møter de der forståelse og tilgivelse, selvsagt uten all klissen sentimentalitet, betyr det meget for dem selv i første omgang og også for kirken i annen. Møter de kulde, avvisthet og forståelsesløshet kan det senke dem ned i fortvivlelse. I neste omgang får man tomme kirker.

Når man skal dømme om kirkens opptreden vil det være u riktig å sitere løst og fast om hva mere tilfældige personer måtte ha uttalt. Kirken har krav på å bli dømt etter sine første menns opptreden — som forsvirg enhver annen bevegelse.

Hvad skrev den gang kirkens primas? Hvad undlot hans biskopelige kolleger å skrive? Hvor stor selvstendighet utviste det høiere presteskap. Etter dette skal kirken dømmes.

Biskop Berggrav skrev i tidsskriftet med det meget krevende navn «For kirke og Kultur» i 1945 nettopp da valget stod mellom forskjellige fremgangsmåter en artikkel med titelen: «Folkedommen over NS». Han lot den senere utkomme som særtrykk. Den fikk megen betydning — så megen at det i dag, da man står overfor en ny vurdering av forholdene er nødvendig å vende tilbake til den.

Biskop Berggrav begynner med å understreke at «skal folkets overbevisning danne den moralske basis for rett og dom, må der av folkeopinionen fremstå en rettsbevissthet». Opinionen må bli kontrollert og avklart. Det er denne avklaring som han vil bibringe folk til dannelsen av en rettsbevissthet. Man kan da forutsette at han selv har følt sig avklart og fullt beredt til å være med på dannelsen av en rettsbevissthet. Det måtte av alle føles som en stor glede, at kirkens første mann allerede på et så tidlig tidspunkt var nådd frem til full klarhet. Det er betryggende å ha en sådan autoritet å holde sig til.

Det fremgår av artikkelen at biskop Berggrav gikk til sitt arbeid med full forståelse av dets betydning og dets rekkevidde. Han skriver:

«Det er imidlertid i alle retts-sammenheng en selvfølge at retten skal utøves i samsvar med folkets rettsbevissthet. Som det gjerne heter i England: Slik som de beste (Er det en misforståelse å anta at biskopen ha regnet sig til disse?) i dette folk tenker, slik skal dommerne håndheve loven. Denne gang er det dobbelt viktig med rettsbevissheten, fordi det ikke er til å undgå at folkedommen over NS kommer til å gå foran rettsavgjørelsene, kommer til å innvirke på dem (ja det gjorde den) og kommer til å bestå videre og lengre enn rettsavgjørelsen (utvilsomt riktig). Det rette eller det gale, det sunde eller det hysteriske i folkedommen kommer til å utgjøre en del av folkets historiske arv, til skam eller til ære, til opreisning eller til oppløsning.»

Man forstår, at Hans Høiværver-dighet har vært sig sitt ansvar bevisst. Det er ingen hastverksartikkel, men et ytterst alvorlig dokument, beregnet på varig verdi. Det har også fått betydning for de for-

1 den rettslige er vi alle medvirkende. Det er i virkeligheten folkedommen, som skal bære rett-dommen, og i alle fall kommer folket til å bære følgene (ja, det merker vi best i dag) og ansvaret. Vi har så altfor kort tid på oss til å få veiet alle hensyn (Derom bærer nu hele oppgjøret bud.) prøvet vår innstilling (Den er da også blitt mer og mer vaklende.), samråd med hinanden. Det haster. Noe av det rettsbevissheten krever er at det ikke blir somlet. (Ennu i dag, snart fem år senere står vi midt oppe i oppgjøret.) Dette har ikke sin grunn i at vi er hisalge (?). Det har sin grunn i det pedagogiske: Forsinkel straff tilfredsstiller hverken rettferdighet eller det oppdragende formål.

Allt samvirker til å skjærpe kravet til det norske folk om å bygge sig en sindig rettsbevissthet. Hver og en av oss plikter å ta stilling. Enten vi vil eller ei, blir vi delaktige i det som skjer. Og i de følger det vil få for fremtiden.

Den som skrev dette (Berggrav) har på grunn av erfaringer og opplevelser i disse årene vært nødt til stadig pånytt å prøve sin opfatning. (Det som fremkom var altså vel gjennomtenkt.) Han har intet mandat til å tale på kirkens vegne, men han mener å tale som en kirkens tjener. Der har vært såpass megen uklarhet angående hva der vil være «kristelig» opptreden at der kan være grunn til å skissere linjer som tar utgangspunkt i kristen grunninnstilling. — Ja, der trengtes lys over land. Det kom der — men hvilket lys?

Den høierværdige herre citerer de skarpeste skriftsteder han kan finne — og han er vel orientert.

«Han (Din bror) skal være for Dig som en hedning eller en tolder.» «Han er uren. Å bryte med en slik er ikke bare noe Paulus til nød gir lov til. Han gir befaling til at det skal skje. Vi byr eder i Kristi navn. «Dra Eder tilbake fra slike.» (2. Tes. 3, 6.) Dette synes vi er skarpt. Men det er ikke vår sak å avsvikke det. Ikke har vi heller lov til å gjøre bruddet mere «kristelig» derved at vi med det samme tilføjer noen pene ord om at det vel siden kan bli bra igjen. (Dette synes å være av Berggrav — ikke av Paulus.) Vi skal ikke pynte vrede og oppgjør med påhengt forsonlighet, (Fremdeles Berggrav — ikke Paulus). Hver ting til sin tid. Jeg vil ikke vise noen skånsel, vatskoer Paulus (Denne gang er det han.) de forræderske overlapper i Korint (1. Kor. 13, 2.). Hvis vreden er rett, skal den være hel og blank. Vrede er ikke noe vi til nød har lov til, vrede er plikt. Den rette vrede er et redskap for Gud. Nettopp derfor er den ikke mild av sig. »

Dette er, om jeg så må si, den «kristne» tjeners opakt — så kommer den praktiske anvendelse:

«Motivene som de (NS) hver for sig har hatt, vil i sin tid bli gransket og tillagt den vekt som de efter rettens prinsipper har. Men motiver kan aldri endre gjort gjerning. Jo grovere en forbrytelse er, desto mindre veler de tanker som vedkommende måtte ha gjort sig. Det avgjørende er hva der måtte være begått.»

Her er vi borte i det rene barbari — i den groveste uforstand. Fra et medlidenhetsdrap til rovmord er der en uendelig avstand — og dog er gjerningen den samme. Det samme gjelder for et kynisk tyveri for å slukke sin brennevinsstørst til den som nasker et brød til sitt sultne barn. — Og dette er gått en gammel fengselsprest forbi i alle de år han har øvet sin gjerning! NS viste at vi var i krig med Tyskland fordi der «ingen fred var sluttet», sier biskopen. Ingen kan forlange at hans Høiværverdighet skal forstå sig på internasjonal rett — bare hans tale på skogen til den kjempende norske ungdom i april-

1945 parter: «Ve tallet an bosatt i l a. de søn krigen og tatt midle sled».

HJEMSTVNSRETT

Spm.: Mister en norsk sjemann som seller i utenriksfart i en lengere periode, såsom 4-5 år, sin hjemstavnstrett i den kommune han bodde i før han reiste ut.

Svar: Regler herom finnes i forsorsloven av 19. mai 1900 paragraf 13 der det heter at de som i medfør av livestilling eller av andre grunner er imidlertid fraværende, har sin hjemstavnstrett løpende i den fattigkommune hvor de sist hadde fast opphold eller i den, hvorhen deres hjem senere er

La mig citere videre: «Det er meget om å gjøre for styrken og holdbarheten i den rettslige dom, at folket har den moralske dom klar. Uten den, altså tatt isolert, kan ellers de enkelte domfellelser virke så harde at de med tiden kan gi bakslag.» (Ja, det er det som allerede er skjedd.)

Så heter det videre: «Efter straffelovens § 86 har den som bærer våpen mot Norge eller som yter fiendens bistand forbrutt sitt liv.» — Dette er positivt u riktig. Straffelovens § 86 har likesåvidt som noen annen bestemmelse i den borgerlige straffelov dødsstraff. Om § 94 anfører biskopen at denne inneholder «foruten fengsel også tvangsarbeide». Dette er fremdeles u riktig. Straffelovene er i § 94 «hefte» eller «fengsel». Hefte er den mildeste form for frihetsberøvelse og inneholder i sig selv intet vanærende.

Jeg vet aldri noensinde at jeg har lest en bok så ondskindet og så full av egenrettfærdighet. Et kapittel har overskriften «Vi, de rettferdige». Da jeg leste det trodde jeg det var ironisk ment, at det inneholdt en advarsel mot selvrettfærdighet, en inderlig kristen henstilling om ydmykhet — og så — ja det er virkelig alvorlig ment.

Biskop Berggrav fremhevet at det rette eller det gale, det sunde eller det hysteriske i folkedommen vil bli en del av folkets historiske arv til skam eller til ære, — til opreisning eller til oppløsning.

Bare de forløpne år har vist, at rettsoppgjøret har ført til oppløsning og noen ære har det ikke vært å høste derav for noen.

Det vilde glede mange mennesker

tid gjeldende rente. Noe varsel om renteforandringen har den enkelte innskriver vanligvis ikke krav på.

INNTEKT

Spm.: Kommanse fra en to brukt til: på pantet 50 pct. til: tel. Skal tektiskatt en del av hevd løpende i den fattigkommune hvor de sist hadde fast opphold eller i den, hvorhen deres hjem senere er

Oplysning viktigste i Tønsberg edruelighetsne eksportølet ikke leng

Tønsberg edruelighetsnevnd har hatt et travelt år 1949. Det er gjort hyppige henvendelser til nevndens bade fra patienter selv og fra deres pårørende, som ønsker råd og hjelp. Det er blitt ydet bistand i den utstrekning som nevndens med den nuværende arbeidsordning kan overkomme. Det har i året vært behandlet 126 menn og 14 kvinner, herav 73 menn og 9 kvinner som første-gangs tilmeldte. Av de første-gangs tilmeldte fordeler disse sig på følgende aldersgrupper: 16-20 år: 3 menn og 1 kvinne, 21-25 år: 7 og 1, 26-30 år: 9 og 0, 31-40 år: 13 og 4, 41-50 år: 19 og 2, 51-60 år: 14 og 1, 61-70 år: 8 menn og 0 kvinner.

Behandlingen av disse har vært, gitt advarsel enten skriftlig eller ved innkallelse til nevndens formann til samtale: 44 menn og 10 kvinner, satt under tåkn: 1 kvinne, frivillig opgit rådighet over lønn: 1 mann, 7 menn er frivillig reist i kurerst, 32 menn er henlagt på grunn av mangelfull adresse eller hørende til løsgjensertypen, 15 menn og 3 kvinner egner sig ikke til nevndens behandling. 25 menn er henlagt på grunn av at meldingen fra politiet er kommet så sent.

De fleste forstegangs-behandlede som er innkalt til samtale med nevndens formann har i den utstrekning

om biskop Berggrav vilde ta konsekvensen herav og slutte sig til de kretser, som nu krever et amnesti for alle ikke-kriminelle dømt. Han har et stort ansvar for den utvikling, som har funnet sted, men dog enu en gjerning å gjøre.

Lorentz Vogt.

LASTEBILTRAFIKKEN PÅ BERLIN er blitt en del vanskeliggjort i det siste da russerne kontrollerer nriere enn før. Her står lastebiler på rad og rekket ved Marienborn og venter på ekler baaes.

ma
bra
ste
me
skil
ma
pa
De
ei
be
di
fi
fi
ei

be
li
gi
a

et
re
os
di
m
ny
hv
de
se
m

te
i
f
ne
Ar

sta
re
ha
av
«N
let

Tit
F

Gr
der
egi
ide
er
eld
net
job
att

I
rye
toe
nin
vel
V
ska
me
i
ind
stil